No. 1683 Zaterdag 1 April 1916. 33ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

DE NIEUWE BEGROOTING VOOR 1917.

Naschrift van de Redactie.

(Vervolg).

Vlugheid en veiligheid zijn hoofdvereischten voor den loodsdienst.

Over vlugge bediening valt, gelukkig, niet te klagen. Integendeel; een ieder roemt onzen loods, H. VAN DER HOEVEN om zijn buitengewone activiteit.

Een groote hulp is voor hem de motorboot. Zonder die boot zou hij het werk onmogelijk af kunnen.

De zeilschepen hebben veel pleizier van onzen sleepdienst. Dat scheelt hun heel wat, als zij een flink eind in zee reeds worden opgepikt, of bij het uitvaren in vollen stroom en onder vollen wind gebracht worden.

Menig zeiler is nu nog 's avonds bij tijds binnengekomen, die anders een heelen nacht op zee had moeten rondzwalken. De reizigers zien uit naar de sleepboot als naar den reddenden engel, die hen veilig en vlug de haven invoert.

Ook het verkeer wordt, dank zij den loodsdienst, minder gestremd dan vroeger. Soms blijft de brug nog wel een geruimen tijd open, als meerdere schepen tegelijk uit of in komen, maar men kan gerust zeggen, dat alles zoo snel mogelijk in zijn werk gaat.

De motorboot is onontbeerlijk geworden voor den loodsdienst.

De Kromhout-motor doet het uitstekend en weigert nooit.

Alle machines slijten echter door het gebruik en met schrik zien we het oogenblik te gemoet, dat er wat aan den motor gaat haperen.

Hoe lang de levensduur is van een Kromhout-motor, weten we niet. De ondervinding zal dat moeten leeren.

Zou het echter niet verstandig wezen een tweede motorboot te stellen, als reserve, om op alle gebeurlijkheden te zijn voorbereid? In 1917 zal de motor al 'n jaar of vijf geloopen hebben, best mogelijk, dat langzamerhand slijtage de boot minder bruikbaar maakt. En daar zou de loodsdienst onder lijden. Dat mag toch niet!

Voor instandhouding eener geregelde bediening moet tijdig gezorgd worden.

Nu weten we wel, dat de motorboot van den Gouverneur des noods ook dienst zou kunnen doen, maar lang zal dat bootje daarvoor toch niet gebruikt mogen worden, dan zou het zijn eigenlijke bestemming gaan missen.

Beleefdelijk vragen wij derhalve, of op de Begrooting van 1917 niet een nieuwe motorboot kan worden aangevraagd.

En dan liefst nog ietwat sterker machien.

De zeilbooten worden steeds grooter. Reeds nu komt het een enkele maal voor, dat de motor bij veel tegenwind en sterken stroom, te zwak blijkt voor zijn sleepvracht.

Als er twee motorbooten voorhanden zijn, zou de havenpolitie er ook gebruik van kunnen maken, evenals de Havenmeester bij zijn dagelijkschen rondgang langs de schepen.

Bij stranding of ander scheeps ongeluk zou de reddingsbrigade een boot tot haar dienst hebben.

Reden te over dus om een tweede motorboot aan te schaffen.

Op nog iets anders wenschen wij de aandacht te vestigen.

De veiligheid van den loodsdienst hangt niet uitsluitend af van de bekwaamheid van den loods. Een loods moge nog zoo bekwaam zijn, in een stikdonkeren nacht kan ook hij niet zien.

Meerdere malen reeds drongen we vroeger aan op betere verlichting van onze haven.

We dachten tot dusverre, dat meer licht alleen gewenscht was.

Uit een ingesteld onderzoek is ons echter gebleken, dat meer licht noodzakelijk is.

Zooals men weet, loopt ons invaarkanaal niet regelrecht door naar het Schottegat, maar buigt halverwege een weinig om.

Nu hebben we al meer op dien leelijken bocht hooren schelden; het vrije uitzicht op het tweede gedeelte der haven wordt er door belemmerd. Een gevolg daarvan is, dat de schippers soms letterlijk in 't nauw zitten, als ze het hoekje om moeten; ze komen dan in eens voor schepen te liggen, die ze van te voren niet gezien hadden. Dat is zeer lastig bij dag, maar buitengewoon bezwaarlijk 's avonds en 's nachts. De rots zelf is donker zwart van nature, zoodat dat blok steen, juist in de kromming gelegen, op eerbiedigen afstand moet voorbij gevaren worden. Maar bij donkeren hemel is het volstrekt onmogelijk te zien, of men er ver af, danwel dicht bij is.

Een flink licht op *Ranca Master* zou de veiligheid van den loodsdienst zeer veel vergrooten, de rots zou zichtbaar worden, alsmede de schepen die er achter verscholen liggen.

Wij hopen, dat het Gouvernement tot plaatsing van een groot licht op *Ranca Master* zal besluiten, hoe eerder hoe liever.

Op Curaçao is alles exceptioneel, en zoo hebben we hier ook den buitengewonen toestand, dat onze haven omgeven is door particuliere werven.

Hoever de macht van het Koloniaal Bestuur gaan kan op dat particulier terrein, weten we niet. Het is echter dringend noodzakelijk, dat die particuliere werven bij donkere avonden verlicht worden. Ook ter wille van den loodsdienst.

Als nu een boot des nachts of 's avonds aan die werven moet gebracht worden, staat er een man met een kleine lantaarn te zwaaien bij een der dukdalven waar de trossen worden opgevangen.

Om ongelukken te voorkomen is meer licht dringend noodzakelijk.

De K. W. I. M. zoowel als de Red „D" beschikken over lichtopstand, maar het licht wordt eerst ontstoken, als er met lossen en laden begonnen wordt.

Ook bij het in- of uitloodsen moet men kunnen zien. Flink helder licht is dan noodzakelijk.

Of het Gouvernement particulieren kan verplichten tot het aanbrengen en ontsteken van het noodige licht, moeten anderen maar uitmaken. Misschien kan het Koloniaal Bestuur ook op particulier terrein zelf voor het noodige licht zorgen ter wille van het algemeen belang.

Veiligheid bij de scheepvaart in onze haven is zeer zeker van algemeen belang.

Als in de toekomst de motorbootjes in zwang komen, zal een botsing met onze pontjes niet kunnen uitblijven.

De wijziging van den havendienst moet aan de pontvoerders voorschrijven een helder brandend licht op hun ponten te hebben, zoodra het donker wordt op het water.

Safety first zij ook bij ons de stelregel.

Nu wij het toch eenmaal over het licht hebben ter wille van grooter veiligheid voor de scheepvaart, meenen wij nogmaals het oordeel der Red „D"-kapiteinen te mogen aanhalen, dat een vuurtoren op *Punt Kanon* noodzakelijk is.

De Red „D" booten zouden altijd om den Oost willen gaan, dat is voor hen veel korter, maar ze durven het nu niet, als het wat donker is. Dan moeten ze eenige uren om varen in Westelijke richting. Ook onze eigen zeilvaart zou gaarne een licht zien op *Punt Kanon.*

Waar het geld vandaan moet komen, om dat alles te bekostigen? Dat hopen we een volgende maal te kunnen aangeven.

DE OORLOG.

De groote kopstukken der Verbondenen, te Parijs in Conferentie vereenigd, hebben een Boodschap de wereld in gezonden, waarvan de korte inhoud luidt: Doorvechten tot het Duitsch militairisme vernietigd is.

Zij beweren, dat de opmarsch naar Verdun de laatste vruchtelooze poging is van het offensief der Duitschers, en dat nu het groot offensief der Verbondenen gaat beginnen.

Van vredesbeweging willen ze niets hooren; zij richten zelfs harde woorden tot de Ver. Staten van N. Amerika wegens de zending van Grl. HOUSE naar de Neutrale Mogendheden om een gezamenlijke actie te beginnen tot het verkrijgen van den vrede.

Alleen het wapengeweld zal hier beslissen.

Hoe dat beslissen zal?

De Duitschers weren zich krachtig ten Noorden van Verdun, maar de Franschen zijn nu ook begonnen. Zij richtten zich het eerst naar het bosch van Malancourt en Avocourt, waar de Duitschers het diepst waren doorgedrongen. Geheel de Noordelijke fortenkrans heeft echter al veel geleden en Verdun zelf staat voor twee derden in brand.

De Franschen schijnen het geheim te kennen de vreeselijke uitwerking der 42 cM-mortieren voor een goed deel te neutraliseeren, anders is het onverklaarbaar, hoe de Duitschers nu al zes weken aan het bombardeeren zijn met grof geschut, zonder dat de doortocht open komt. Aan weerszijden, bij Duitschers en Franschen, wordt heldhaftig gestreden. Duizenden vallen op het veld van eer.

Zoo langzamerhand schijnt ook de oorlog op zee te beginnen.

Engelsche watervliegtuigen, geconvoyeerd door lichte kruisers, zijn naar Sleeswijk Holstein gegaan om de hangaars der Duitsche luchtschepen te bombardeeren.

Dat is een stout stukje van de Engelschen. Niet het bombardeeren, maar de overtocht van een kruisers-escader naar de Duitsche wateren. De oorlogsvloot schijnt losgekomen.

Boven Jutland werden Engelsche en Duitsche eskaders gezien.

Het bericht over een grooten zeeslag dateert zelfs al van 26 Maart, maar nu het een week later is, wordt er niets meer van vernomen. Misschien dat het doen zinken van twee Duitsche gewapende visschersvaartuigen aanleiding hebben gegeven tot het phantastisch verhaal van den grooten zeeslag.

De *Briaun Schateig* en de *Lattorumol* werden op de hoogte van het eiland Sylt langs de Westkust van Sleeswijk Holstein in den grond geboord. En juist op die hoogte heet de strijd gevoerd te zijn.

Wat nog niet is, kan echter nog komen.

De oorlog op zee wordt algemeen verwacht.

De Russen maken mooie vorderingen.

De Turken zijn wanhopig.

In Saloniki schijnt de Duitscher in vereeniging met de Bulgaren de troepen der Verbondenen aan te zullen vallen.

De verhouding tusschen N.-Amerika en Duitschland wordt met den dag scherper. Na 10 maanden van diplomatiek geschrijf is men nog niet tot een bevredigend vergelijk gekomen in zake de *Lusitania*–quaestie. En nu nog telkens verongelukken Amerikaansche burgers bij het torpedeeren van passagiersbooten, laatst weer bij de beschieting van de *Sussex.* De spanning te Washington is op zijn hoogst gestegen.

Dat Amerika echter zich mengen zal in den strijd, wil er bij ons maar niet in.

Brieven uit Holland.

Wij lazen in de Volksstem:

Wat zullen de Hollandsche industrie en nijverheid na den oorlog zijn? Een vraag welke begrijpelijk, in ons land meermalen gesteld is. En mag men de industriëelen gelooven, mannen, die met eenig recht er over kunnen oordeelen, dan staan wij er in ons land op nijverheidsgebied goed voor. In ons land zal volgens sommigen — blijven wij voor den oorlog gespaard — een ongekende welvaart binnenstroomen. Het zal door zijn gunstige ligging profiteeren van de omstandigheid, dat de thans oorlogvoerenden de oude handelsbetrekkingen onderling niet zoo spoedig zullen hervatten. Duitschland voerde in 1913 voor 400 millioen gulden aan machines uit, en daarvan zal ons land na den vrede zijn aandeel krijgen, want een enorme economische reactie is in Duitschland te wachten. En juist Nederland biedt de geschikste voorwaarden om van dien toestand voordeel te trekken. Onze stoomvaartlijnen zullen meer schepen bouwen om de productie van onze bezittingen en van elders te kunnen vervoeren. Fabrieken zullen verrijzen, daar in ons land alles, wat voor een goede industrie noodig is, aan-

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

VII.

Den volgenden morgen lagen we vlak tegenover St. Croix in even wijdige richting, dus juist recht voor Saba, alleen maar een paar honderd mijl er van af. De wind blies geweldig tegen den kop van 't schip, de regen sausde weer bij stroomen, in één woord het hondenweer van Nieuwjaar scheen opnieuw te beginnen.

Eerst hield de Kapitein sterk Oostwaarts aan, maar er was geen doorkomen aan. 's Middags werd het schip omgegooid en stevenden we op St. Croix terug. We kwamen toen ten minste vooruit, maar 't was al donker toen we langs de Westzijde van het eiland liepen. De lichten van Frederiksted konden we zien, alsmede eenige lichten van suikerplantages. Van Cristiansted, aan den anderen kant van het eiland gelegen, zagen we alleen den gloed.

Een weinig gedekt door het eiland hadden we zulke groote zeeën niet meer, daar we echter voorbij het eiland voeren, begon alras het lieve leventje opnieuw.

De vuurtoren gaf prachtig licht en zwaaide zijn flikkering in 't rond over de naastbijzijnde rotsen en holen, ze omtooverend in geheimzinnige krochten, bevolkt door onze verbeelding met de zeeroovers van weleer.

De wind was te koud en de avond te kil om veel te fantaseeren. De zeetjes sloegen weer over met heele golven. Onze positie werd onhoudbaar, de strijd tegen de elementen te machtig, de slaap schonk vrede en rust.

Ik ben den tel kwijt geraakt. Of we na St. Croix nog een dag op zee waren, dan wel daags daarna reeds voor St. Thomas lagen, weet ik niet goed meer. Maar Donderdag 6 Januari waren we daar; dat staat in mijn dagboek.

'k Was een mooie, heldere Driekoningendag; zoo iets als bij Porto Rico, alleen stond er meer wind. Uit de verte begroetten we de *Sailing Bock*, een driehoekigen rots met witte vlakken, zeer veel gelijkend op een opgetuigd zeilschip. Met nog grooter vreugde echter ging onze groet naar St. Thomas, omdat we daar aan wal zouden gaan en eens uitrusten van de al te woelige zeereis. St. Thomas is een aaneenschakeling van bergen, die aan weerszijden regelmatig oploopen om in het midden de volle hoogte te bereiken. Deze bergenreeks ligt in een halven bocht; de twee neerdalende uitloopers, dicht naar elkander geknepen, omsluiten een rustige baai, aan welker uiteinde een zeer smalle strook grond den mensch gelegenheid geeft tot wonen.

De eenige stad van heel het eiland, *Charlotte Amalie*, telt ternauwernood 13,000 inwoners, maar is een der mooist gelegen plekjes op Gods aardbodem.

De lange winkelstraat langs het strand ligt half verscholen onder wuivende palmen en hoog oprijzende amandels. Maar boven het groen dezer boomen klimmen de kasteelachtige villa's der rijkere inwoners in drie pyramiden de bergen op. De golvende lijn der drie huizenheuvels gaat wonderwel evenwijdig aan de zachte glooiing der bergtoppen, drie, viermaal hooger dan het hoogst gelegen huis. De dichtbegroeide hellingen dekken met hun donkergroene tinten de heldere kleurschakeering der frisch en vroolijk geverfde huizen. Schooner panorama is moeilijk denkbaar. Een villapark in 't groot, een tuinstad tegen de bergen. *Charlotte Amalie* is een verrukkelijke toeristenplaats, het lokt en bekoort uit de verte en hecht zich onverwoestbaar vast in uw herinnering.

We zeilden de baai binnen zonder loods; toen we dichter bij kwamen zagen we den havenmeester in een bootje om den Kapitein zijn ligplaats aan te wijzen.

Geen logge pontjes, maar zindelijk, net geschilderde roeibootjes stevenden op ons af. Ieder bootje had een nummer, welk nummer de goedgekleede roeier op een plaat voor zijn borst droeg. Geen schreeuwen, geen elkander op zij dringen, geen gevecht. Ordelijk en net ging alles toe.

Vraagt men hoeveel er betaald moet worden, dan verwijst de roeier heel beleefd naar het tarief. We wilden met denzelfde roeier, een jongen van St. Eustatius, afspreken om ons 's avonds om acht uur weder naar boord te brengen. Maar de jongen legde ons uit, dat dit niet ging; hij behoorde bij de dagroeiers; van 's avonds zes tot zes uur 's morgens kwam een andere ploeg roeiers.

We vroegen, wat we 's avonds te betalen hadden. Hij antwoordde: „Het dubbele van overdag."

Toen we op de trappen van de King's Wharf uitstapten, konden we het heele tarief met groote letters op een bord geschilderd zelf lezen.

De roeibootjes staan onder strenge contrôle van den Havenmeester. Geen roeier durft het wagen den reiziger te overvragen en allen zorgen dat hun bootjes kraakzindelijk in orde zijn.

Charlotte Amalie maakt den indruk uitstekend berekend te wezen op de ontvangst van toeristen. De eerste aanblik bekoort u terstond. De flinke aanlegplaats, waar alle roeibootjes moeten landen, is zeer goed gelegen. Mooie gebouwen links, en rechts een prachtig park. Op St. Thomas doet men iets aan de verfraaing der stad.

Rond dat park rijden de huurkoetsiers om een vrachtje te bemachtigen. We hadden al spoedig iets van onze gading gevonden en

wezig is: zee, rivier, sporen, verbindingen met Oost en West, dag- en nachtdiensten met Engeland, rijks- en particuliere kolenmijnen, enz. Daarbij goed werkvolk en lage prijzen voor eerste voedingsmiddelen, waardoor met de hooge loonen elders gemakkelijk geconcurreerd kan worden.

Onze scheepvaart is nu reeds bezig zich uit te breiden. Op alle werven in ons land zijn kielen gelegd voor nieuwe zeeschepen. De Holland-Amerika-lijn gaf opdracht voor den bouw van stoomschepen voor een lijn naar San Francisco via het Panamakanaal; een nieuwe lijn wordt gesticht van Canada op onze koloniën door het Panamakanaal. Er worden op het oogenblik 105 stoom- en motorschepen met een tonnemaat van 297,000 op Nederlandsche werven gebouwd, en alleen gebrek aan werven is oorzaak, dat er nog niet meer gebouwd worden.

Overal in ons land komt nieuw industriëel leven, overal worden nieuwe fabrieken opgericht, ook zulke, welke tot nu in ons land geheel vreemd waren, als een fabriek voor was en paraffine, papier, fabrieken van staal en staalproducten, zink pletterijen, een gloeilampenfabriek, een fabriek voor schoppen en pikhouweelen, kabelfabrieken, enz.

En het Hollandsche geld heeft waarde en op de beurs interesseert men zich voor Nederlandsche beurswaarden. De Hollandsche millioenen leeningen gaan er zonder moeite in. Leeningen van eenige honderden millioenen, te storten binnen eenige weken, worden in dien tijd volteekend. En niemand zal geweten hebben dat er zooveel geld in ons land was. Zoo kon de president van de kamer van koophandel te Amsterdam meedeelen, dat de 275 millioen staatsleening bijna geen invloed heeft gehad op de cijfers van de Ned Bank. Het jaar sloot met wisselkoersen alle in het voordeel van Nederland. Terwijl Duitschland's en Oostenrijk's rijksbanken hun laatste goud zien wegvloeien, stroomde het goud ons land binnen en de voorraad goud van 217 millioen in Januari is gestegen tot 428 millioen in December. Het is alleen maar jammer dat die schatten maar bij enkelen liggen opgepropt, zoodat de massa er op het oogenblik weinig aan heeft en van al die reusachtige sommen niets merkt. We zullen maar hopen op de toekomst, als we allen, min of meer, aan den rijkdom en vooruitgang van ons land zullen deelachtig worden. Veel meer kan onze handel nog doen tot nu toe en 't is alleen de Hollandsche bescheidenheid, dat 't nog niet anders is. Zoo is onze Java-koffie beter dan welke andere soort, onze Java-thee kan met die van China en Ceylon wedijveren. Hollandsche tabak kan men nergens meer missen. Voor al deze artikelen moet grooteren en beteren aftrek gevonden worden. Onze sigaren, kaas, likeuren, cacao, boter, margarine worden ook reeds in het buitenland gewaardeerd, beter dan dezelfde producten van elders. Zoo hebben de margarine-fabrikanten getoond, wat energie en handelsdurf vermogen. De Hollandsche margarine wordt thans in alle landen van Europa verkocht. Zoo iets verkrijgt men door durf, volhouden en handelskennis. Wat voor de margarine mogelijk geweest is, is voor zoovele andere Hollandsche artikelen mogelijk.

De toekomst zal leeren, of deze beschouwing te optimistisch is.

Z. H. de Paus en België.

De weleerw. heer J. Pauwels, krijgsaalmoezenier, schrijft van het front aan „Vrij België":

Naar aanleiding van een korte bedenking in „Vrij België" van 7 Januari aangaande de verklaringen van Z. H. den Paus aan den zeereerw. pater Hénusse, acht ik het wenschelijk wat meer inlichtingen nopens gemeld onderhoud te verschaffen.

Vooraf dient opgemerkt, dat Z. H sinds het beruchte geval-Latapie wars is van alle interviews zoo rechtstreeksch als door bemiddeling van een derde. Wat hier volgt zijn enkel nota's genomen na een conferentie van den Eerw. Pater Hénusse en het beroept zich noch op hem, noch op den Paus zelven.

Pater Hénusse kwam te Rome als afgevaardigde van het Belgische Gouvernement om de waarheid te weten over de houding van den H. Stoel. Toen hij de toestanden afschilderde, zooals ze bestonden in ons leger en bij onze burgers en waagde over het droevige misverstand en de onzekerheid, die er heerschten nopens de handelingen en uitspraken van het Opperhoofd der Kerk; toen hij verklaren durfde, dat er twijfel bestond over de gunstige gesteltenis van den H. Vader te onzen opzichte, onderbrak hem de Paus, zeggende:

't Is volstrekt onwaar, dat ik niets voor België deed; wat er van uitgelekt is moet u zulks genoeg bewijzen."

Daarbij belastte hij den afgezant met het verhaal van feiten, die nooit in dagbladen vermeld werden en op het oogenblik slechts aan den Koning en den Minister van Buitenlandsche Zaken mochten meegedeeld worden.

De bijzonderste verklaring van den Paus als antwoord op het requisitorium van de ontevredenen was nagenoeg textueel zooals volgt:

„Ik beschouw den Duitschen inval in België als een onrechtvaardigheid. Als grondslag tot den wereldvrede moet het algeheele herstel van België zooals het was op den 21en Juli 1914, met heel zijn eigen en ook koloniaal grondgebied, zonder waarborgen hoegenaamd ten voordeele van Duitschland. Dus: schadevergoeding voor elke verwoesting van openbare gebouwen, huizen, fabrieken, machines, kerken, voor alle oorlogsschatting onrechtvaardig op geëischt in het rijk.

't Gaat hier om één enkele onrechtvaardigheid, welke teruggave eischt in alle gedeeltelijke onrechtvaardigheden, die ze meegesleept heeft. Wordt mijn tusschenkomst voor den vrede gevraagd, dan eisch ik deze teruggave als eerste vredesvoorwaarde."

De Duitsche keizer weet dit. Benedictus XV heeft het hem overigens laten gevoelen, en wanneer er in een of ander punt pauselijke tusschenkomst van uit Berlijn gevraagd werd (wat meer gebeurt dan het publiek wel weet!) dan wordt er te verstaan gegeven, dat de onderhandelingen gerust kunnen uitgaan van het herstel van België.

Ten slotte vroeg hem pater Hénusse:

„En indien Uwe Heiligheid vertegenwoordigd mocht worden bij de vredesonderhandelingen, zal Zij dan de herstelling van België eischen in dezelfde mate, als de Belgische regeering? Zal Ze dit doen? Zal Ze zich tot baanbreker onzer onafhankelijkheid aanstellen?"

„Indien Wij, wat ik wel verhoop, vertegenwoordigd zouden worden bij de onderhandelingen tot den vrede, zullen we zulks stellig doen!"

Tot zoover „Vrij België".

Reeds publiceerden wij de tegenspraak van de „Osservatore Romano" betreffende zekere geruchten over pauselijke uitspraken als de bovenstaande. Is inderdaad ook de uitlating van pater Hénusse bedoeld? De tekst der tegenspraak in de „Osservatore Romano" luidde:

„Eenige personen hebben verklaard, dat de H. Vader in een onlangs verleende audiëntie niet enkel wenschen ten aanzien der onafhankelijkheid van België heeft uitgesproken, maar bovendien, alsof hij de absolute scheidsrechter over de voorwaarden van vrede en oorlog was, dat hij het herstel van den vrede slechts zou goedkeuren op voorwaarde, dat aan België den Kongo, die derhalve als reeds ontnomen schijnt beschouwd te worden, wordt teruggegeven, en dat Duitschland België volledige schadevergoeding geeft voor alles, wat het door den oorlog geleden heeft.... Het is niet noodig te verklaren, dat al zoodanige berichten in hun geheel niets anders zijn dan wanproducten der fantasie.... De H. Stoel is niet voornemens, de volstrekte onpartijdigheid, sinds het begin van den vreeselijken oorlog aangenomen, te laten varen, daar deze hem door den aard van zijn apostolisch ambt is opgelegd."

In de uitlating van pater Hénusse was de teruggeving van den Congo niet genoemd.

Het schrijven van het Belgisch Episcopaat.

Den 24sten Januari l.l. bevatte het vrijzinnige „Hamburger Fremdenblatt" een W. (Wolff?) uit Brussel, onder 't opschrift „Ophitsing tegen Duitschers door de Belgische Bisschoppen." Helaas maakt het weer den indruk een liberale „Ophitsing van Duitschers tegen Roomsche Bisschoppen" te zijn. De toon, waarop van de Prinsen der Kerk gesproken wordt, is van dezelfde gewilde vlegelachtigheid, als waarmee Socialisten ook over de prinsen der wereld plegen te spreken. Dit nu is al niet bijzonder gentlemenlike tegenover overwonnenen, maar men kan ten minste eerlijk wezen, en de god vruchtige en moedige Tegenstanders niet beleedigen.

In ons nummer van 4 Maart l.l. gaven wij in extenso het Bisschoppelijk schrijven. Onze lezers zullen dus over de beteekenis kunnen oordeelen van het stuk in het Hamburger blad, het welk wij ter toepassing van het hoor en wederhoor laten volgen:

„Zooals men weet, is Kardinaal Mercier dezer dagen, in gezelschap van eenige andere Belgische Bisschoppen, naar Rome vertrokken. Vóór hun vertrek hebben de Belgische Bisschoppen weer eens van zich doen spreken, zoodat de Duitsche pers gedwongen is van dit gedrag notitie te nemen. Onder leiding van Kard. Mercier hebben de Belgische Bisschoppen (met uitzondering van Gent en Brugge) een gemeenschappelijken brief gezonden aan de Bisschoppen van Duitschland en Oostenrijk. Daarin eischen zij benoeming van een scheidsgerecht van 3 Belgische en 3 Duitsche Bisschoppen, dat onder voorzitterschap van een neutralen Bisschop een onderzoek zou doen naar het gebeurde in den Franc-tireurs-oorlog en de zoogenaamde Duitsche schendingen van het volkenrecht. De brief is gedateerd 24 November, doch naar het schijnt zeer laat in handen van de Duitsche Bisschoppen gekomen. Verleden week werd hij in zijn geheel door de Pers der Belgische vluchtelingen en in Nederlandsche kranten gepubliceerd. Bovendien wordt de brief als brochure in 't geheim in België verspreid.

„Men staat weer eens voor een poging om een groote agitatie tegen Duitschers in scène te zetten, daar de brief, die op elke bladzij den scherpen stijl van Kard. Mercier's herderlijke brieven verraadt, feitelijk een herhaling van al de vroeger tegen onze manier van oorlogvoeren geslingerde aanklachten bevat. Om de Duitsche Bisschoppen op vertrouwelijke wijze, zooals wordt voorgewend, uit te noodigen om een scheidsgerecht te vormen, was toch zulk een tooneelmatige openbaarmaking (deklamatorische Aufmachung) niet noodig. De eisch is op zichzelf al merkwaardig genoeg. De Duitsche Bisschoppen zullen daarop wel het passende antwoord vinden, daar zij wel geen roeping zullen voelen, om een rol te spelen, die met hun godsdienstige en kerkelijke zending niets te maken heeft. Hoogstwaarschijnlijk zal ook het Vaticaan een woordje mee te praten hebben in dit voorstel, dat zeker den Paus evenmin is voorgelegd als men den Duitschen Bisschoppen officieus gevraagd heeft of zij zich „ueberhaupt" met dit zuiver politieke zaakje willen inlaten. Daarom was het den aanstichter blijkbaar niet te doen. Voor hem en de door hem beoogde agitatie was het veel beter als het voorstel van een scheidsgerecht van Duitsche zijde geweigerd zou worden. Want de weigering kan men zoo gemakkelijk als vrees voor de waarheid en schulderkenning laten voorkomen.

„De brief herhaalt alom bekende klachten. Zij geeft voor te zijn een antwoord op het Duitsche Witboek en op het door de Duitsche Katholieken uitgegeven geschrift „De Duitsche oorlog en het Katholicisme." De aanstichter vergat helaas, dat het Witboek en het geschrift der Duitsche Katholieken een verweer was tegen de aanklachten der vijanden. De Belgen zijn in hun ambtelijke gruwelverhalen begonnen met de meest avontuurlijke lasterpraatjes over de Duitsche legers op te dischen. Mgr. Baudrillart heeft deze en andere lasteringen opnieuw bewerkt en, in vele talen vertaald, over de wereld verspreid. Het voorstel van een scheidsgerecht bood aanleiding om dit alles nog eens op te frisschen. Ongetwijfeld heeft dit middel veel van zijn tooverkracht verloren. Het eenige gevolg der publicatie schijnt te zijn, dat de reis van Kard. Mercier naar Rome vergezeld gaat van een nieuwe perscampagne in de landen der vijanden. In België zelf heeft de publicatie tot heden niet de minste belangstelling gewekt, en zal het blijkbaar den schreeuwers in Rome ook niet gelukken, om in het buitenland succes te oogsten met dezen gemeenschappelijken stap der Belgische Bisschoppen."

Bij het bovenstaande teekent *De Tijd* aan:

1e. Het is onjuist dat het herderlijk schrijven niet is onderteekend door den Bisschop van Gent en den Bisschop van Brugge. Deze Kerkvoogden onderteekenden het wel.

2e Een tweede onjuistheid is de bewering, dat een scheidsgerecht „geëischt" werd, uit 7 Bisschoppen bestaande. Er was arbitrage „gevraagd" door middel van Bisschoppelijke vertegenwoordigers — wat niet hetzelfde is.

3e Het is onjuist om het voor te doen komen, alsof de Bisschoppen hadden voorgesteld, „een onderzoek te doen naar het gebeurde in den Francs-tireurs-oorlog en de zóógenaamde Duitsche schendingen van het volkenrecht." Dat „gebeurde" werd juist met verontwaardiging ontkend en de Duitschers van het „zoogenaamde" pertinent beschuldigd.

Een onjuiste voorstelling, is: „De brief is van 24 Nov. 1915, doch naar het schijnt zeer laat in handen der Duitsche Bisschoppen gekomen. Verleden week werd hij in Nederland openbaar gemaakt. In alle geval nog alvorens de Duitsche Bisschoppen een antwoord konden geven." Of het Duitsche Episcopaat niet in staat was om tusschen 24 November en 12 Januari, dus na pl.m. 50 dagen, een antwoord te geven, daarover kan de correspondent allerminst oordeelen; dat het zeer laat in hun handen zoude zijn gekomen, is even min de schuld van het Belgisch Episcopaat als de publicatie in Nederland enkele dagen nadat het bestaan van hun schrijven reeds in de Duitsche pers was vermeld.

5e Het is onjuist te zeggen: „Men staat dus weer voor een poging om een groote agitatie tegen Duitschers in scène te zetten." Het Belgisch Episcopaat zoekt recht, geen agitatie.

6e Een zesde onjuistheid is, te beweren, dat de brief voorwendde te zijn een „vertrouwelijke uitnoodiging aan de Duitsche Bisschoppen." Er staat daarvan geen woord in.

7e Of het Duitsche Episcopaat „een passend antwoord zal vinden," dient te worden afgewacht.

8e Of het Duitsche Episcopaat tevoren „officieus" moest gepolst wezen, en of dit misschien ook gedaan is, laten we daar. Zeker is, dat de Belgische Bisschoppen herhaaldelijk aan de Duitsche autoriteiten arbitrage hebben voorgeslagen, dat ook van neutrale zijde daarop is aangedrongen en dat er altoos is geweigerd, hetgeen inderdaad, door een rechtschapen en te goeder trouw zijnd mensch zou kunnen worden aangezien „als vrees voor de waarheid en schulderkenning." Er moet daarom Duitschland alles aan gelegen zijn, zoo objectief en onpartijdig als het menschelijker wijze mogelijk is, de schuld of onschuld van Duitsche soldaten vast te stellen. Zelfs degenen die de bevorderaars zijn van de algemeene tucht, orde en legerorganisatie der Duitschers — welke buiten kijf zijn — zouden echter liever door een onpartijdige commissie dan door een eenzijdige Duitsche zien vastgesteld, wat er waar of onwaar is ten aanzien der gebeurtenissen in België. Ook op neutrale landen zou zulk een eerlijk, onpartijdig onderzoek een uitmuntenden indruk maken. De Duitschers zouden hun beweerde onschuld door geen middel zoo zonneklaar kunnen doen blijken En indien er aan Duitsche militaire zijde schuld werd vastgesteld, openlijk erkend en goed gemaakt, zou dit niet enkel een zegepraal van recht en waarheid zijn, maar ook talrijke, thans tegen Duitschland bestaande antipathieën wegnemen. Een andere weg, om de goede eigenschappen, waarmee het Duitsche volk is bedeeld, sympathieën te doen winnen, die thans onthouden worden, bestaat er niet. Men maakt zich in Duitschland een verkeerde voorstelling van de zaak, indien men meent, dat het de neutrale meening te doen is om een Belgische waarheid of een Duitsche waarheid. Men vraagt kortweg om de waarheid. Het aanbod van het Belgische Episcopaat biedt daartoe voor de zooveelste maal het middel.

De Slag bij Verdun.

Een particulier Reuter-telegram uit Parijs aan de bladen meldt:

De correspondent van de „Liberté" zegt in een levendig telegram, overgeseind van het tooneel van den slag bij Verdun, dat de 25ste Februari een der meest merkwaardige datums van dezen oorlog zal blijven.

Achttien uur lang waren de Fransche soldaten blootgesteld aan een zondvloed van kanonprojectielen. Onder dien ijzeren regen uit de geweldige stukken van 30.5 en 42 c.M. wankelden zij echter geen oogenblik. De bevelen van den bevelvoerenden generaal luidden nadrukkelijk, dat de minste aarzeling de veiligheid van de vesting in gevaar zou kunnen brengen. De Duit-

---

reden de eenige berijdbare straat in.

't Was feest in de stad, Driekoningendag, de winkels waren meerendeels gesloten en een algemeene maskarade tot beëindiging van den Kersttijd was in vollen gang. Rumoerig ging het er toe, maar niet wanordelijk.

Na een kwartiertje gereden te hebben, waren we buiten de stad en konden de malsche weiden be wonderen vol kalveren en koeien. Ook zagen we hier en daar veel paarden.

Gebrek aan voedsel zullen de menschen er wel niet spoedig hebben, want allerlei soorten van vruchten groeiden er in overvloed.

Een der mooiste en rijkste villa's behoort aan twee Curaçaosche Dames, de Dames Moron. Vele vreemdelingen gaan er heen om de meubileering van het huis te bewonderen, en te genieten van het heerlijk uitzicht op de baai *Cabrita Bay* geheeten. De naam der Dames werd door den koetsier met grooten eerbied genoemd.

Verder rijden konden we niet en we moesten langs denzelfden weg terug.

De R. K. kerk van St. Petrus en Paulus, door Belgische Redemptoristen bediend, is een der voornaamste bezienswaardigheden. De mooi gebouwde kerk van drie breede beuken is prachtig beschilderd met groote tafereelen uit het Oude en Nieuwe Testament. Het is een waar kunststuk, dat, helaas, den dood kostte aan den Pater-schilder, die er jarenlang zijn vrijen tijd aan besteed had.

We reden nu verder Oostwaarts en konden weer niet verder dan een half uurtje, maar toen behoef den we toch niet denzelfden weg terug maar konden een mooie toer maken naar de nieuwe dokwerken.

St. Thomas is kant en klaar voor de groote schepen der Panamavaart.

De Oostzijde der haven wordt langs twee kanten door een rechthoekige kade afgesloten. Deze kade is gevormd door gedeeltelijke demping van de baai. Het vaarwater is overal op gelijke diepte gebracht. De kademuren loopen schuin af, hier en daar door een steenen trap onderbroken.

Twee groote laadtorens, welke langs rails bewogen kunnen worden, staan klaar om de groote vrachten in ontvangst te nemen. Langs de geheele kade staat een lange reeks van electrische lantaarns.

Twee olietanks, zooals wij er een paar hebben in het Schottegat, staan meer naar de bergen en laten de heele breedte der kade vrij, doch hebben afzonderlijke ondergrondsche pijpleidingen om gevuld te worden, of zelf de schepen van ruwe olie te voorzien. Twee schepen kunnen tegelijk olie innemen.

Toen wij tegen elf uur de baai invoeren, kwam de Amerikaansche stoomboot *Isthmian* er juist uit, na olie ingenomen te hebben. Even voor ons stoomde de *Lewis Lückenbach* binnen eveneens om olie te gaan halen. St. Thomas is dus reeds een oliestation.

Binnenkort wordt Curaçao dit ook en zal het vlug en goedkoop van olie voorzien. Vanwaar de olie tot nu toe St. Thomas in wordt ingevoerd, weten we niet.

Als kolenstation heeft St. Thomas een gevestigden naam. De H. A. P. A. G. heeft er een eigen land station.

Of St. Thomas een concurrent zal worden voor Curaçao, dan wel het omgekeerde plaats zal hebben, moet de toekomst leeren.

Misschien ook, dat beiden leven kunnen van lijnen, die in verschillende richting varen.

We wenschen St. Thomas het beste. Alles hoopt daar op Panamá; heel veel handel gelooven we niet, dat er is. Van de scheepvaart en doortrekkende reizigers moeten ze het hebben.

We brachten een bezoek aan onzen Collega, *Lightbourn's Mail Notes*, die juist denzelfden volmaakten leeftijd van 33 jaren heeft bereikt, als *Amigoe di Curaçao*. De Heer Jno N Lightbourn is een harde werker. Zijn krant verschijnt iederen dag, en bevat hoofdzakelijk Engelsche telegrammen. Van zijn hand is ook een net uitgegeven boekje over St. Thomas, met zeer goede foto's overvloedig geïllustreerd.

Als het Curaçaosche boekje van de Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer er zóó uitziet, zullen we dubbel en dwars tevreden zijn.

's Avonds konden we het electrisch licht van St. Thomas, dat eerst sinds een paar dagen brandde, leeren kennen. Binnen huis was het helderder dan het Curaçaosche, maar op straat even donker als hier. Vroeger was er slecht gaslicht.

Op dit Deensche eiland wordt Engelsch gesproken, behalve door de *Chachas*, de visschers van St. Barths, die Fransch blijven spreken en een eigen Fransche school hebben in eigen afgezonderde wijk.

Ook een Papiamentsche Kolonie is er, waar Papiamentsch gesproken wordt door menschen die nimmer een voet zetten op onze Beneden windsche eilanden.

Het Deensch zelf vindt men terug in de namen der straten en sommige opschriften. Ook schijnt er bij officieële gelegenheden in gepreekt te worden. Zoo lazen we de aankondiging:

FREDERIKSKIRKEN.

Nytaarsdag. Kl. 10 Hojmesse med Altergang. Skriftemaal Kl. 9¾.
Sondag. Ingen Gudstjeneste.

(Wordt vervolgd).

Pr. fr. R. J. C. Wahlen.

sche aanvoerders begrepen dit goed. Daarom werden de bestormingen van hun troepen in kracht verdubbeld. Bevel werd gegeven om, het koste wat het wilde, op te rukken. Plotseling verscheurden vervaarlijke ontploffingen de lucht. Al de Fransche batterijen van het eene einde van het front van aanval tot het andere onderhielden een onafgebroken vuur. Gevangenen erkennen dat de slachting vreeselijk was, maar de stormloop van de aanvallers werd er niet door gebroken. Versche troepen werden met bijna ongelooflijke spilzucht in den strijd geworpen. Duitsche aanvoerders offerden duizenden bij duizenden manschappen op. In het midden van den ochtend was, nadat het fort Douaumont genomen was, een hachelijk oogenblik gekomen. De Duitschers hadden toen voet gekregen in de binnenste linie van de verdedigingswerken. De Fransche verdedigers handhaafden zich met stoïcijnsche kalmte. Ten laatste barstte een verwoede aanval tegen hen los. De Duitsche infanterie stormde in op elkaar golvende golven vooruit, waarbij hun dichte gelederen zich eindeloos uitstrekten. Het was de finale aanval, die het lot van Verdun had kunnen beslissen. Toen werd een krachtige tegenaanval uitgevoerd. De worsteling der Fransche troepen was waarlijk schrikwekkend en moorddadig, maar opnieuw toonden de Franschen hun meerderheid in den slag in het open veld. De voorste gelederen van den vijand geraakten in verwarring en deinsden lichtelijk af. De Fransche officieren trokken hiervan partij en spoorden hun manschappen tot verdere krachtsinspanning aan. Ten Westen van Douaumont werden de Duitschers overweldigd en zij lieten de puinhoopen van het fort in den steek.

België na den oorlog.

Een Parijsche correspondent schrijft:

De bekende Katholieke schrijver Henri Joly, lid van het Instituut, bespreekt in een tijdschriftartikel de Fransch-Belgische samenwerking in de toekomst. Verstandige en voorzichtige Belgen, zoo schrijft hij, zeiden op mijne desbetreffende vraag, dat de tijd voor een vraag over uitbreiding van Belgisch grondgebied, nog niet gekomen was; eerst, zoo meenden zij, moest de uitslag worden afgewacht van het succes, en van de uitgebreidheid der verwoestingen, die door de onrechtvaardige invallers zullen moeten vergoed worden; daarna kan eerst de vraag overwogen worden, welke waarborgen te eischen zijn voor een duurzamen vrede. Onder de Belgen, die de heer Joly raadpleegde, waren er die veel gevoelden voor een annexatie der Duitsche landen tot aan Moezel en Rijn, als vergoeding voor het aangedane onrecht en belooning voor den betoonden heldenmoed. Andere Belgen wezen er op, dat zulk een aanwinst voor België een „wespennest" zou worden. Wèl achtte men enkele grensstrooken geschikt om werkelijk één geheel met België te vormen, zonder dat de bevolking dier streken zich daartegen te zeer verzetten zou. Bepaaldelijk ten aanzien van het groothertogdom Luxemburg koestert men wel eenige verlangens; bijaldien de Groothertogin afstand deed van hare kroon, zou Luxemburg weer aan België moeten toevallen, zooals het dan ook in vroegere dagen één was met België. Vooral uit militair oogpunt zou het bezit van Luxemburg, als bolwerk ter beveiliging van België en Frankrijk, zeer veel waarde hebben.

Het is wel merkwaardig, dat de heer Joly geen enkele Belgische stem vernam, die annexatie van Zeeuwsch-Vlaanderen verlangde, zooals sommigen in ons land zeiden vernomen te hebben!

Ook over de Vlaamsche kwestie spreekt de schrijver; wijselijk laat hij de beslechting van dat vraagstuk aan de Belgen over; doch tevens verklaart hij, dat de Belgen van Fransche zijde geen achterdochtige of baatzuchtige inmenging in deze kwestie te duchten hebben, te minder wijl het Vlaamsch-sprekende gedeelte van België niet aan Duitschland grenst en een langzame Duitsche infiltratie (zooals in Duitsch sprekend Zwitserland) dus minder te vreezen is.

Doch wat de handelsbetrekkingen tusschen België en Frankrijk betreft, daarover zou de heer Joly meer willen onderhandeld zien. Ook bij volledige onafhankelijkheid zou België meer handelsrelaties kunnen aanknoopen met Frankrijk dan met Duitschland, dat in de laatste jaren in den Belgischen handel een bevoorrechte positie innam. In de laatste tien jaren is Frankrijk niet meer de eerste, wat invoerhandel in België betreft; echter elk der laatste jaren verbeterde Duitschland den voorsprong die het sinds 1907 op Frankrijk's Belgischen handel had. Het kleine België heeft, hoewel niet geheel vrijwillig, zekere handelsvoordeelen aan den Duitschen handel geschonken, om vooral Antwerpen te steunen in zijn concurrentie tegen de Rotterdamsche haven. Zoo is langzamerhand de Antwerpsche handel voor een groot deel in Duitsche handen gekomen; eenige jaren geleden reeds waren op de 48 handelaars in wol 20 Duitschers, op de 37 lederhandelaars 15, op de 42 handelaars in chemische stoffen 20, op de 80 assuradeurs 33 Duitschers. Het verontrustte reeds vroeger het Belgische bestuur, dat buitenlandsche huizen zoo sterk den Belgischen handel beïnvloedden. In 1913 bleken op de 300.000 inwoners van Antwerpen zich niet minder dan 30000 Duitschers te bevinden, ongerekend nog de talrijke — grootendeels fictieve — naturalisaties van Duitschers. Tegen dezen invloed kon België weinig of niets doen; de bloei van Antwerpen's haven lag grootendeels in de handen van Duitschland, dat verschillende middelen had om den handel van Antwerpen over Rotterdam of Emden of Hamburg te leiden, als men dat wilde.

Dit alles, zoo betoogt de heer Joly, kan na den vrede veranderen, als Frankrijk en België op handelsgebied meer samenwerking toonen door bijv. van weerszijden de spoorwegtarieven te verlagen en ook Fransche stoomvaartlijnen te Antwerpen te introduceeren.

Een en ander schijnt niet zonder belang ook voor den Nederlandschen handel in de toekomst.

Lessen uit den oorlog.

Voor de vereeniging „Onze Vloot", afd. 's Gravenhage e.o., hield in Pulchri Studio, Dh. W. A. van Vliet, gep. luit. t. z. een lezing over: Wat er voor ons, Nederlanders, reeds nu uit dezen oorlog te leeren valt.

Spreker eindigde zijn zeer toegelichte lezing met zijn betoog in de volgende acht stellingen samen te vatten:

1. Wij allen willen den vrede en willen ook den tegenwoordigen oorlog houden buiten ons land. Van de middelen daartoe, is maar één toelaatbaar, heeft er maar één kans op succes, en dat is de allerkrachtigste en algeheele samenwerking van Regeering en volk, om ons tot de uiterste grens van ons kunnen voor te bereiden tot krachtigen afweer.

2. Wat betreft de middelen, die ter verdediging noodig zijn, hebben we vertrouwen in de Regeering waar die blijk geeft, dit vraagstuk ernstig en afdoende onder de oogen te willen zien.

3. Het eenig middel om een land, dat aan de zee grenst, afdoende te beschermen, is: meester te zijn ter zee. Wie hiertoe niet in staat is, zorge althans zóó sterk te zijn, dat hij hetzij alleen hetzij in bondgenootschap met anderen, zijn tegenpartij dit meesterschap ter zee beletten kan. Het behoud van ons eilandenrijk Indië zal hiervan één maal afhangen.

4. Nederland zorge in staat te zijn, alle oorlogsmateriaal, ook in oorlogstijd in eigen land te kunnen vervaardigen, en bereide zich ook in tijd van vrede voor.

5. Acties, die in tijden van dreigend oorlogsgevaar verlammend kunnen werken op onze krijgsvaardigheid, zijn misdadig tegenover de gemeenschap.

6. Altijd werken voor den eeuwigen vrede, maar gereed zijn voor den oorlog.

7. Wordt lid van „Ons", wordt lid van „Onze Vloot".

8. Niet afbreken, niet bespotten, maar ons nationaal één voelen, groot zijn, d. w. z. allen krachtdadig de handen ineenslaan, vertrouwen hebben in eigen kracht, gelooven in eigen kunnen en willen en, ten slotte: waardeeren onze altijd gereed staande militairen.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Verleden Zaterdag, 25 Maart, was het zes jaar geleden, dat Z. D. H. **Mgr. J. A. van Baars** te Rotterdam overleed. Dinsdag morgen half acht zal Mgr. Vuylsteke een Pontificale Requiemmis opdragen in de Cathedrale Kerk voor de zielerust van zijn doorluchtigen Voorganger.

Mgr. Vuylsteke.

Onverwachts is de Apostolisch Vicaris Zondagmorgen met de *Estelle* naar Aruba vertrokken. ZDH. bezocht daar allereerst, in gezelschap van Dr. HOPKINS, het hospitaal en bracht verder ook een bezoek aan de Fratersschool en de Zustersscholen van de Playa en de Noord.

Ook de mooie nieuwe kerk van Pastoor VAN SADELHOFF werd in oogenschouw genomen.

Monseigneur was zeer tevreden over den degelijken bouw en mooie afwerking. Alle eer aan den Eerw. fr. LADISLAUS.

Maandagmiddag 3 uur vertrok Z. D. H. weder uit Aruba en arriveerde hier Dinsdagmiddag 10 minuten over twaalf.

Zulk een spoedreis naar de eilanden is een waar record.

De *Rosa Maria*, Maandagmiddag een kwartier eerder dan de *Estelle* vertrokken, kwam hier eerst Woensdagmorgen vier uur aan.

Inspectie.

De Heer D. MOLENKAMP, Chef van het Hoofdstation der Draadlooze alhier, is met de *Estelle* naar Aruba geweest om de inrichting aldaar te inspecteeren.

Sisal.

Met genoegen vernemen wij, dat de Sisalaanplant op *Mount Pleasant* er goed voor staat. Het bouwterrein werd aanmerkelijk vergroot en vele nieuwe plantjes uitgezet. De sisalcultuur belooft veel voor Curaçao.

Havenwerken.

Een geweldig bombardement herinnert ons voortdurend, dat men hard aan 't werken is in onze haven. De invaart is al veel gemakkelijker geworden. Een groot gedeelte van het Oostelijk onderzeesche rif werd al weggenomen.

We komen klaar, al gaat het langzaam.

Bericht aan Zeevarenden.

Om het recht van onderzoek uit te oefenen zal de Britsche Regeering op de volgende wijze optreden:

Wanneer de Commandant van een oorlogsschip voornemens is een officier te zenden naar boord van een koopvaardijschip, zal er overdag worden geheschen een groote roode wimpel, terwijl te gelijkertijd een vuurpijl zal worden afgeschoten, waarop het koopvaardijschip de door het oorlogsschip gestreken boot moet naderen. Bij nacht zijn twee roode lichtsignalen, door signaalpistolen afgeschoten, het sein om de boot te naderen. Indien het weer het langs zij gaan verhindert, beteekenen twee groene lichtsignalen, door signaalpistolen afgeschoten, dat het koopvaardijschip moet blijven liggen tot daglicht.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Februari 1916.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven.	
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	Levenl.	Huwel.
Aruba	14	18	24	8	9	4	–	9
Bonaire	8	5	7	6	1	2	–	2
St. Martin N.G.	2	5	4	3	3	3	1	–
St. Eustatius	3	2	2	3	2	4	–	2
Saba	1	1	2	–	–	–	–	3
Totaal:	28	31	39	20	15	13	1	16

Hypotheekbank.

In dank het Jaarverslag ontvangen.

Op de laatstgehouden algemeene vergadering herdacht de Ondervoorzitter, de Heer MY. S. L. MADURO in vriendelijke bewoordingen den onlangs overleden Voorzitter, de Heer LEON LEYBA, die zoo lange jaren met hart en ziel voor de Bank gewerkt heeft. Ook diens Zoon, de Heer J. E. LEYBA in leven plaatsvervangend lid, werd herdacht.

De Balans werd goedgekeurd, de zuivere winst op f 18,061.75 bepaald, waarvan f 14,000 aan dividend zullen worden uitgekeerd. Verder nog f 400 aan gratificatiën.

De Heer MY S. L. MADURO, aftredend lid, werd herkozen. In plaats van den Heer R. J. HOYER, die niet voor herkiezing in aanmerking wenschte te komen, werd de Heer C. A. JONES gekozen.

De Heer H. Statius-Muller, werd benoemd tot Voorzitter; de Heeren S. M. L. MADURO en R. L. LEYBA als plaatsvervangende Leden.

Werkvolk.

Woensdag bracht de *Rosa Maria* weer ± 30 arbeiders van Aruba voor de Bataafsche Petroleum Maatschappij.

Theater Naar.

Van heeler harte sluiten wij ons aan bij het protest van onze geachte Collega's *Boletin Comercial* en *El Imparcial* tegen de minne behandeling van het Curaçaosche Publiek door een der acteurs van de *Clara Zorda*-troep.

Platte gemeenigheden zijn bij ons niet gewild.

De Impresario van het Theater zal goed doen optredende kunstenaars van te voren te waarschuwen, dat het Curaçaosche Publiek niet gediend is van vuiligheid, al wordt deze ook aangeboden in de meest verfijnde vorm.

Wat gemeen is kan nooit kunst wezen. Een vuil woord blijft vuil, ook al spreekt men het uit op zeer beschaafden toon.

Officieële berichten.

Het door den Gezaghebber van St. Eustatius aan het hoofd der openbare school aldaar J. G. Veeris tot herstel van gezondheid verleend verlof van 14 dagen is goedgekeurd; en aan hem is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan den assistent-opzichter bij den vuurtoren te Boca-Spelonk op Bonaire W. Muller is om gewichtige redenen vier weken verlof verleend.

Aan den tijdelijken districtmeester van het 4e. en 5e. district alhier C. P. de Haseth is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven

Paulina Alberto, Ceferina Bach, François Betrain, Reinier Boy, Dometilla N. Daal Amelia Dermez, Herman Domacase, Eugenia Hernandez, Cristina Ibara, Secla Kluman, M. Maduro, Pieternele Pleit, Jan Serrebes, Demetia van Coll.

Aangeteekende stukken: Alfonso Barrows te Ancon C. Z., Dometilla N. Daal, I. B. de Casseres, Hermanos Marache, Prisco Vircarrando Ortiz.

Drukwerk: M. J. de Henriquez, Jose J. Cabrera.

Drukwerk zonder adres: Pharmaceutisch Weekblad.

Niet voor verzending vatbaar een brief geadresseerd aan: Señora Mosa Nicolas Bonaire, inhoudende muntstukken.

Regenval

Gedurende de maand Feb.

	m.M.
Fort Amsterdam	17.9
Westpunt	13.5
Plantage Siberië	42.
Dokterstuin	32.3
Hoffi Abao	20.
Kl. St. Martha	33.
Cas Chikitoe	15.1
Sta. Maria	25.9
Plantage Gr. St. Joris	9.5
Wilhelmina-tuin	8.
Sta. Rosa	26.
Beekenburg	0.
Noordkant	36.5

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

1.—Herzog Alfred Marsch K. Komzak
2.—Die schöne Galathé Overture (1e uitv.) F. Suppé
3.—Immortelle Waltz [1e uitv.] J. Gung'l
4.—Ginevra Fantaisie [1e uitv.] A. Fajolle
5.—The liberty bell March J. P. Sousa
6.—Die lustige Wittwe Selection F. Léhar
7.—Nina Mazurka A. Moroni
8.—Imposible Danza Mislan

Zondagavond om 7,30 uur Overzijde.

Ratten.

Gedurende de maand Maart werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd 49 ratten.

Uit de Naburige Republieken.

HAITI. Noord Amerika heeft zijn hand in een wespennest gestoken, toen het gewapenderhand optrad in de Zuid Amerikaansche Republieken en als Groote Broer aan 't kibbelen der kleine zusjes een einde wilde maken.

Mexico is lang nog niet tot rust gebracht. Maar ook de stille kracht van het nationaal bewustzijn werkt nog na op Puerto Rico, Sto. Domingo en Haiti.

Een paar staaltjes uit deze laatste republiek.

Een der oproerstokers was met zijn bende in de bergen of bosschen gevlucht. Een afdeeling Amerikaansche ruiterij zou den bandiet gevangen gaan nemen. Van de 80 Amerikanen keerden er 15 terug, maar zonder gevangene.

Een andere maal zou een hoofdman der revolutionairen door een peleton soldaten worden gefusilleerd. Op hetzelfde oogenblik, dat de Amerikaansche Officier vuur commandeerde, werd hij zelf doodgeschoten door den ter dood veroordeelde.

Er bestaat op Haiti een vereeniging voor jonge mannen, die streven naar het behoud van eigen autonomie. Ieder lid dat toetreedt, moet zweren zich liever dood te laten schieten dan bij een treffen met de Yankees te wijken.

Men vertelt er bij, dat een Priester dezen eed afneemt en daarna alle plechtigheden van de Begrafenis verricht voor den ter dood gewijde.

Het teekent in ieder geval de stemming der Haitianen.

Nederland.

Verkiezingsleus.

De liberale afgevaardigde voor Amsterdan III, Dh. P. Otto, heeft in een vefgadering der kiesvereeniging „Vooruitgang” te Amsterdam de verkiezingsleus voor de Staten-stembus voor zich en de zijnen al bijzonder kort en duidelijk aangegeven.

Overal zal de strijd moeten gaan tegen de „clericalen”, zeide hij en hij besloot met het befaamde woord van Gambetta: „het clericalisme is de vijand”.

Het „Centrum” zegt van dit fraais: „Hoe verfoeilijk deze leus moge zijn men kan den heer Otto toch dankbaar zijn voor zijn openhartigheid.

Hij zegt ten minste ronduit, onder welke vlag men tegen ons optrekt en wat wij kunnen verwachten, indien de Rechtsche partijen mochten verslagen worden.

Want wat Gambetta bedoelde met zijn leus, is algemeen bekend, en welke de gevolgen waren van de daarmede ingeluide en doorgezette politiek niet minder.

Het Fransche anti-clericalisme is met de Kerk een strijd op leven en dood begonnen; het heeft den godsdienst vervolgd, de vrijheid geknot, de eenheid der Natie verstoord. Zóó verzwakkend en verdeelend heeft het gewerkt, dat zelfs een der aanhangers, Paul Bert, den raad gaf er geen artikelen van uitvoer van te maken naar de Koloniën!
Een kleingeestige, onverdraagzame, tyrannieke politiek is de daad geweest, waartoe Gambetta's woord den brutalen stoot gaf.”

En daar wordt deze leus klakkeloos aangeheven bij ons .....

Onze kiezers zullen daarop het passende antwoord weten te geven en er wel voor zorgen, den „invoer” te beletten van het naar Fransche model gevormde anti-clericalisme, waarvan ons land in niet mindere mate de wrange vruchten zou oogsten, dan Frankrijk dit reeds zoo vele jaren doet.

Averechtsch succes.

De actie van den „Bonds” onderwijzers te Amsterdam in zake het ontslag de Jong heeft een merkwaardig succes!!!

Dh. de Jong ontving n.l. een schrijven van B. en W. waarin zij o.a. zeggen:

„In ons schrijven van 21 Jan. 1915 No. 3269 O, berichtten wij u o.m., dat gij niet meer voor een tijdelijke benoeming in aanmerking zoudt worden gebracht, maar zoolang uw diensten aan school No. 124 nog noodig waren, in die betrekking werkzaam kondt blijven.

Op deze beslissing moeten wij, althans wat het tweede gedeelte ervan betreft, terugkomen, nu door de publiceering van het desbetreffend adres van den Bond van Nederlandsche onderwijzers, de reden waarom wij meenden u niet voor een vaste aanstelling en in de toekomst ook niet meer voor tijdelijke aanstellingen in aanmerking te moeten brengen, ter kennis van het publiek is gebracht.

Wij meenden u, ondanks onze principieële bezwaren, in uw betrekking aan school no. 124 te mogen handhaven, totdat aan die betrekking op normale wijze een eind gekomen zou zijn, omdat wij den indruk hadden gekregen, dat het feit uwer samenleving met een vrouw, met wie gij niet wettig gehuwd zijt, niet bekend was in de omgeving waar gij werkzaam waart.

Thans echter is deze omstandigheid door de publiceering van het bovenbedoeld adres, veranderd en kunnen wij u niet langer in uwe tijdelijke betrekking handhaven.

Wij berichten u derhalve bij dezen dat die betrekking met ingang van den 1sten Mei a s. door ons wordt beëindigd, indien zij niet reeds eerder door den terugkeer van den onderwijzer dien gij vervangt, zal zijn opgehouden.”

Buitenland.

De houding van Portugal.

Een medewerker, die met den innerlijken toestand van Portugal zeer goed bekend is, schrijft aan *De Tijd*:

Reeds kort na het uitbreken van den grooten oorlog, kon men in de dagbladen zeer uiteenloopende berichten lezen over de houding van Portugal in het groote wereldconflict. Weken lang liep destijds het gerucht, dat Portugal zich zou aansluiten bij de Entente en aan Duitschland den oorlog zou verklaren; vooral Engeland, zoo heette het, oefende een geweldigen drang uit, om Portugal tot aansluiting te bewegen. Van den anderen kant berichtte men, dat Portugal's koloniën door Duitschland werden aangevallen, waarop geantwoord werd, dat juist het omgekeerde het geval was.

Geloofwaardige berichten stellen den toestand eenigszins anders voor. Van af het begin van den oorlog heeft Portugal de houding aangenomen van „welwillende neutraliteit”, een soort meedoen in 't verborgene, dat de politiek met dezen naam eenigszins heeft gesanctionneerd. Wat de sympathieën der overgroote meerderheid des lands betreft, men moet zeggen, dat deze pro-allié zijn; men vindt slechts zeer enkele pro-Duitschen. De republikeinen zijn schier zonder uitzondering pro Fransch, gelijk zij dat reeds jaren lang zijn: maar ook de monarchisten zijn in meerderheid vóór de Entente, daarin voorgegaan door koning Manuel. Onder de weinige partijgangers van dom Miguel zijn enkele pro-Duitschen, doch de bladen dezer partij verdedigen nimmer de zaak van Duitschland. Men mag alzoo zeggen, dat er op dit punt eenstemmigheid in het land heerscht.

Minder eenstemmigheid heerscht er in den binnenlandschen toestand. De republikeinen zijn in drie fracties verdeeld: de evolutionisten, die het meest gematigd zijn, de unionisten en de democraten, die tot de grootste wandaden bereid zijn. Het was deze laatste partij, die in de verleden jaren regeerde door allerlei ongerechtigheid en onwettigheid. Eindelijk was de president door de openlijke schandalen gedwongen een eerlijk republikein tot de regeering te roepen: generaal Pimenta de Castro, die de nieuwe verkiezingen in alle vrijheid zou doen geschieden. Doch dat ware de ondergang der democraten geworden. Toen dan Portugal op het punt stond tot rust te zullen komen, brak in Mei l.l weder een revolutie uit; de stad Lissabon werd weder gebombardeerd, in het landleger werkten oproers-agenten, alles als in de dagen der eerste revolutie. Het heette te gaan tegen generaal Pimenta, die een dictatuur uitoefende en eene interventie ten gunste van Frankrijk tegen hield. Pimenta werd gevangen gezet, doch van interventie hoorde men verder niets meer; 't was een leuze geweest

Trouwens, de Entente-mogendheden wenschten volstrekt geen gewapende interventie. Eerstens was de hulp, die Portugal kon bieden, van weinig beteekenis; vervolgens zou die hulp rijk betaald moeten worden, want Portugal heeft geen geldmiddelen; en verder moesten alle moeilijkheden met Spanje, waar vele pro-Duitsch-gezind zijn, omdat zij anti-Fransch zijn en een oogje hebben op Marokko, zooveel mogelijk ontzien worden. Daarenboven verleende Portugal aanmerkelijke hulp, ook zonder oorlogsverklaring. Zoo leende het land veldgeschut en een 40,000 uitmuntende geweren aan Engeland. Doch er was meer.

Reeds lang vóór den oorlog was er steeds eenige spanning tusschen de Duitsche en Portugeesche koloniën. Gelijk Duitschland veroveringsplannen had met den Belgischen Congo, en daarover zelfs onderhandelingen wilde aanknoopen met Frankrijk, zoo had het dezelfde inzichten met de Portugeesche koloniën. Door gelukkig en handig gevoerde onderhandelingen wist Duitschland te verkrijgen, dat Engeland toestemde in een verdeeling der Portugeesche kolonie Angola, wanneer Portugal niet meer in staat zou zijn deze kolonie te besturen. De Duitsche handel vestigde zich nu in Angola en maakte zich meester van de inlandsche markt. Zoodra de oorlog uitbrak, bleken er in Angola meerdere Duitsche spionnen te zijn, die de inlanders in opstand trachtten te brengen tegen het Portugeesch gezag, waarin zij gedeeltelijk slaagden. Nog pas was de krijg ontbrand, of de regeering van Duitsch-West-Afrika zond niet minder dan 2500 welbewapende ruiters naar Portugeesch grondgebied. Deze manoeuvre kan haast niet verklaard worden, als niet van Duitschland uit, meerdere weken vóór den oorlog, bevelen tot uitrusting dezer gewapende macht gegeven waren. De Portugeesche bezetting bedroeg slechts 650 man met 2 kanonnen; zij konden de Duitschers tegenhouden en later geregeld op betere stellingen terugtrekken, om daar versterkingen uit het moederland af te wachten. Deze onverwachte inval der Duitschers in Angola wordt door berichten van missionarissen bevestigd.

In Portugal wilde men aan Duitschland den oorlog verklaren, doch het Engelsche gouvernement ried dit ten sterkste af, om alle moeilijkheden in Europa te voorkomen. Niet zonder eenige moeite werd verkregen, dat Portugal officieel in vrede met Duitschland bleef. In Engeland vond men beter, dat Portugal eenige troepen zond, om Angola tegen den Duitschen inval te verdedigen. Zoo gebeurde het, dat de Duitsche gezant te Lissabon van uit zijn woning de inscheping der troepen, die de Duitsche koloniale troepen gingen bestrijden, kon inspecteeren. Duitschland, dat spoedig daarna genoodzaakt werd om zijn macht uit Angola terug te nemen, ten einde tegen Botha te strijden, verklaarde evenmin den oorlog aan Portugal, omdat het in de koloniën niets meer te winnen en in de Portugeesche havens vele schepen te verliezen had. Deze schepen zijn nu door Portugal genomen en Duitschland verklaarde zelf den oorlog aan Portugal.

Anarchistische aanslag.

Eenige weken geleden werd in de Universiteitclub te Chicago een feestmaaltijd gegeven van den nieuwen aartsbisschop, Mgr. Mundelein, waaraan vierhonderd voorname gasten, geestelijken en leeken, neerzaten. Onmiddelijk nadat de soep was opgediend werden een honderdtal gasten door hevige krampen aangevallen, zoodat geneeskundige hulp moest ingeroepen worden en vele der gasten ofwel tijdelijk de zaal moesten verlaten of naar huis moesten gebracht worden. Na weinig tijds was de orde weer hersteld en het banket ging verder ongestoord door.

Aanvankelijk meende men met een ongeval in het bereiden der soep te doen te hebben, doch een gerechtelijk onderzoek bracht aan het licht, dat de soep met opzet vergiftigd was, en dat het complot om onder de hooge gasten een vergiftiging in het groot uit te voeren mislukt was, schijnt alleen te danken aan het feit, dat de booswichten te weinig vergif in de soep gegoten hadden.

De tot dusver aan het licht gekomen bijzonderheden wijzen op een anarchistische samenzwering, terwijl Jean Crones, een vriend van den hoofdkok der Universiteitclub, vermoed wordt de dader te zijn. J. Alegrini, een vriend van Crones, is gearresteerd.

Het onderzoek wordt nog voortgezet.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen nieuwe bootenlijsten der Red „D” Line.

HAVEN-NIEUWS
VAN 25 MAART – 8 APRIL.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zulia	S S Morris	25 Mrt	New-York	25 Mrt	Maracaibo
Prins d Nederl	N S Hartog	1 April	Amsterdam	2 April	New York
Zulia	S S Morris	30 Maart	Maracaibo	30 Maart	New York
Merida	A Johanson	27 „	Maracaibo	27 „	La Guayra
Merida	A Johanson	29 „	La Guayra	30 „	Maracaibo
Caracas	H Hichborn	30 „	New York	30 „	La Guayra
Atlas	D Kat	31 „	New York	1 April	New York
Caracas	H Hichborn	5 April	New York	5 „	La Guayra
Merida	A Johanson	5 „	Maracaibo	5 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Goodman	8 „	New York	8 „	Maracaibo
Pr Fr Hendrik	P Koningstein	8 „	New York	9 „	New-York
Nikerie	N C v Baaren	10 „	Amsterdam	11 „	New York
Hermod	Hansen	22 Mrt.	Norfolk	28 Mrt	Cuba

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Diana V	26 Mrt	Maracaibo	*Ana Luisa*	25 Mrt	Rio Hacha
Confidencia V	26 „	Maracaibo	*Gacela H*	26 „	Maracaibo
Viuda Alegre D	28 „	St Domigno	*Estelle H*	26 „	Aruba
Ana Sofia V	28 „	Maracaibo	*Gloria V*	26 „	Vela de Coro
Estelle H	28 „	Aruba	*Refugio H*	27 „	Aruba
Rosa Maria H	29 „	Aruba	*Virginia H*	27 „	Vela de Coro
Themis H	29 „	Maracaibo	*Nereida H*	27 „	Maracaibo
Altagracia	30 „	StDomingo	*Amadeo V*	27 „	Maracaibo
Virginia H	31 „	Vela deCoro	*Reina V*	28 „	Rio Hacha
Electra H	31 „	Maracaibo	*Rita Otilia V*	28 „	Vela de Coro
Silfide H	31 „	Maracaibo	*Frieda H*	28 „	Maracaibo
			Ana Sofia	31 „	Maracaibo
			Rosa Maria	31 „	Aruba
			Viuda Alegre	31 „	Sto Domingo
			Themis H	31 „	Pto Cabello
			Estelle H	1 April	Isl Barlovento

In 't begin van April wordt alhier 't Italiaansch SS. SIENA verwacht komende van Génova.